

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU BÖLÜMÜNDE ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRİLME BİÇİMLERİNİN İNCELENMESİ

Hayri AKYÜZ

Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın/TURKEY

Email: akyuz61@live.com

Özet

Bu çalışma Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme biçimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla çalışmanın evrenini, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 405 öğrenci, örneklemini ise Bartın Üniversitesinde öğrenim gören ve tesadüfi yolla seçilen 291 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 15.0 istatistik paket programıyla analiz edilerek, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları tablolar halinde sunulularak yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre, çalışmaya katılan öğrencilerin %43'ü 3-4 saat ve %33'ü 5-6 saat boş zamana sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca ailelerin öğrencilere boş zaman değerlendirme konusunda yeterli derecede destek sağladığı görülmüştür. Dahası, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu boş zaman etkinliklerini eğitici ve yararlı bulmuştur. Öğrencilerin %53,3'ü boş zamanı yapmak zorunda oldukları işlerden arta kalan zaman olarak tanımlamıştır. Ayrıca öğrencilerin büyük bir çoğunluğuna göre spor kişilere düzenli bir yaşam sürmeyi sağlamaktadır. Öğrencilerin boş zamanlarda yaptıkları etkinlikler sırasıyla 1.müzik dinleme, 2.aktif katılım getiren spor yapma, 3.sinema ve tiyatroya gitme, 4.TV izleme, 5.spor yarışmalarını izleme şeklindedir. Sonuç olarak, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu etkinlik yapmak için yeterli zamana sahip olmasına rağmen, okudukları bölümün sosyal faaliyetlerinin yetersiz olduğu ve okul tesislerinin yeterli derecede kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, boş zaman değerlendirme, üniversite öğrencileri

INVESTIGATION OF LEISURE ACTIVITY ASSESSMENT MODES OF THE UNIVERSITY STUDENTS STUDYING AT SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

Abstract

This study was conducted to determine leisure activity assessment modes of the university students studying at Bartın University School of Physical Education and Sport. The universe of the study was composed of 405 university students attending to School of Physical Education and Sport, and 291 of them were chosen randomly as the sample group who participated to the survey voluntarily. Questionnaire form was used as data collection tool. Collected data were analyzed with SPSS 15.0 statistical software package, frequency (f) and percentage (%) distributions were interpreted presented in tables. According to analysis results, 43% of students who participated in the study have 3-4 hours leisure time and 33% of students 5-6 hours leisure time. In addition, it was observed that families provided adequate support for students about leisure. Moreover, a large majority of students found that leisure activities are educational and useful. 53.3% of students defined as leisure time left over from the work they have to do. Furthermore according to the majority students, sports provides a regular life to people. The activities in students leisure time respectively shaped 1. listening to music, 2. sports bringing active participation, 3. going to cinema and theater, 4. watching TV, 5. monitoring sports competitions. As a result, it has been identified that social activities of the department they study are inadequate and they did not adequately use school facilities, even though a majority of students have sufficient time to join in an activity.

Keywords: Leisure time, leisure, university students

Giriş

Sanayileşmiş toplumlarda insan emeğinin yerini makineler almakta, buna paralel olarak üretim kapasitesi artarken çalışma saatleri azalmaktadır (Arıkan ve arkadaşları, 2004). Günümüzde varılan düşünce açısından, çalışan insanın çalışma kapasitesi kadar, onun için boş zaman oluşturulması ve bunun en iyi şekilde değerlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Boş zamanı iyi bir biçimde değerlendirmenin, çalışma verimini arttırması, çalışma düzenini sağlamasındaki yararları yanında; kültürel ilerleme için toplumun yaratıcı, geliştirici enerjisinin ortaya çıkarılması ve çağdaş insanın çalışma hayatının kalıpsallığından kurtularak dilediği gibi yaşaması, istediğini yapması bu yolla kendini bulması ve kendine gelmesi bakımından önem taşımaktadır (Nixon ve Jewett, 1969).

Ayrıca, çalışma hayatının ve diğer etkinliklerin yoğun, yorucu, rutin, sıkıcı ve stresli olması, boş zaman değerlendirme etkinliklerini, yaşamımızın vazgeçilmez önemli bir parçası yapmış ve yenilenme, dinlenme, yeniden toparlanma aracı haline getirmiştir (Tel ve Köksalan, 2008). Boş zaman değerlendirme olgusu günümüzde giderek önem kazanmakta ve her kesimden insanın günlük hayatında yer almaktadır (Demiray, 1987).

Boş zaman kavramıyla ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır ve bunlardan birkaçı ise şöyledir:

Boş zaman, kişinin kendisi ve başkaları için zorunluluk ve bağlantılardan kurtulduğu kendi seçtiği etkinlikle uğraştığı, bağımsız ve özgür olarak davrandığı zaman olarak tanımlanmaktadır (Tezcan, 1993).

Çakır (2008)'e göre boş zaman, kişilerin ya da toplumsal grupların boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamına gelmektedir.

Tezcan, (1998) ise boş zamanı “kişinin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zaman olarak, yani kişinin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu iş hayatının dışındaki zaman” olarak tanımlamaktadır.

Boş zaman bireyin yaşamak için başvurması gereken uğraşların dışında bireysel tercihlerine ayracağı zaman olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre boş zaman günlük hayatın uyku, dinlenme ve çalışma dışında kalan, bireyin istediği gibi kullanabileceği zamandır. Bu zamanın değerlendirilmesi ise, bireyin istediği bir uğraş ile zevk ve doyum sağlamak amacı ile bireysel veya grupta boş zamanda yapılan etkinliklerdir (Karaküçük, 1999).

İnsanlar çeşitli zamanlarda ve farklı büyüklükte ortaya çıkan boş zamanlarında, bulunduğu ortamdan uzaklaşarak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da aktif-pasif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanların tamamıyla boş zamanlarında katıldıkları faaliyetlerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur (Karaküçük, 1995).

Boş zaman, yerinde ve verimli kullanılabilirse, insana kendi kendine kalmak, kendi isteğini, zevkini, yeteneğini, kendi sorumluluğunu, özgürlüğünü sezme, vaktini kullanmada, iş yapmada kendi isteğine göre bir seçim yapma ve böylece kendi kendini bulmak olanağı verir.

Aynı zamanda, boş zamanların iyi değerlendirilmesi, kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığının gelişmesini, yeni deneyimler kazanmasını, sosyal çevresinin gelişmesini, mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürmesini ve üretkenliğinin artmasını sağlar (Tural, 2004). Büküşoğlu ve Bayturan (2005) boş zaman etkinliklerinin;

1. Sanatsal (Sinema, edebiyat, tiyatro, müzik, fotoğrafçılık)
2. Entellektüel (Kitap, konferans, radyo, TV)
3. Sosyal (Aile, arkadaş, parti, toplantı)
4. Pratik (Bahçecilik, el sanatları)
5. Fiziksel (spor, yürüyüş, avcılık, balıkçılık) olarak gruplandırıldığını belirtmektedirler.

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri kendilerine sağlanan imkânlarla da büyük oranda ilgilidir. Diğer bir ifade ile gençlerin boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmeleri sosyalleşme sürecinde içinde buldukları aile, eğitim, sosyal çevre vb. gibi kurumların özelliklerine göre şekillenmektedir (Genç, 2004).

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirecek yerlerin olmaması onların ruhsal ve bedensel gelişmelerini olumsuz yönde etkileyebilecek ortamlara kaymasına yol açabilir. Kötü ortamda bulunmaları veya yanlış arkadaşlıklar kurmaları sonucunda uyuşturucu ve diğer zararlı maddeleri kullanan, şiddete eğilim duyan, çocuk ve gençlerin sayısı verilere göre her yıl artmaktadır (Büküşoğlu ve Bayturan, 2005).

Öğrencilerin boş zamanlarında iyi uğraşlara yönelmeleri, gelecekte oluşabilecek bazı sosyal, ekonomik, sağlık ve eğitim problemlerinin önlenmesi bakımından önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilmeleri için çeşitli olanakların sağlanması gerekir (Karasar ve arkadaşları, 1999). Ancak, bunun yapılabilmesi için öğrencilerin boş zaman etkinlikleri ile ilgili yönelimlerinin bilinmesine gereksinim vardır (Bahar, 2008).

Bu yüzden boş zaman ve rekreasyon öğrenciler için eğitimin bir parçası olarak yer almalı, öğrenciler rekreasyon kavramının ve boş zamanı değerlendirme eğitiminin kendi hayatlarındaki önemini tespit etmelidirler. Rekreasyon temel eğitimin bir parçası olarak desteklenmesi gerekir. Ayrıca eğitimin ana unsuru olarak kabul edilmelidir (İlhan ve Balcı, 2004).

Boş zamanların olumlu bir biçimde değerlendirilmesinin toplumsal uyumun güçlenmesinde yararlı olurken, özellikle genç nüfusu zararlı alışkanlıklardan koruyabileceği ileri sürülmektedir (Tuncay, 2000). Bunun yanında boş zamanlarda kantinde arkadaşlarıyla sohbet etme, müzikle uğraşma, karşı cinsten bir arkadaşla gezme, kahveye gitme gibi faaliyetlerin öğrencilere fazla cazip gelmediği de saptamıştır (Kır, 2007). Üniversitelerin yatırımlarını arttırması ve spor yapma imkânlarını geliştirilmesiyle gençlerin sosyalleşme sürecine destek vererek (Dieter, 1998), gençlerimizin spor ortamını daha iyi tanımasını, sevmeleri, boş zamanlarını yapıcı etkinliklerle değerlendirmelerinde büyük katkıları olacaktır (Özşaker, 2012).

Yöntem

Bu çalışmaya 2013-2014 eğitim ve öğretim bahar yarıyılında Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 291 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 405 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu 291 kişiden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Hazırlanan anket formunun anlaşılabilirliğinin test edilmesi için Ahmet Terzioğlu ve Mehmet Yazıcı'nın yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği)” adlı çalışmada bir pilot uygulama yapılmıştır. 23 sorudan oluşan anketin örneklem grubuna uygulanması için araştırmacı bizzat öğrencilerle görüşmek suretiyle anketi uygulatmıştır. Toplanan veriler ise SPSS 15.0 istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Çalışmada SPSS 15.0 istatistik paket programı sonucunda oluşan Missing payı dikkate alınmayıp analiz sonucunda ortaya çıkan veriler %100'e tamamlanmıştır. Çalışmanın istatistiki verilerinin değerlendirilmesinde frekans ve yüzde analizi uygulanmıştır. Çalışmada Beden Eğitimi ve Spor öğrenim gören öğrencilerin boş zaman değerlendirme biçimlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları frekans ve yüzde dağılım tabloları ile gösterilmiş ve bu verilere göre yorumlanmıştır. Bu çalışma Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme biçimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Erkek	178	61,2
Kadın	113	38,8
Toplam	291	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %61,2'sini “erkek” öğrenciler ve %38,8'ini “kadın” öğrenciler oluşturmaktadır. Ayrıca, frekans analizinde çalışmaya katılan öğrencilerin 178'i “erkek” ve 113'ü “kadın” öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşlarına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
16-20	140	48,1
21-25	146	50,2
26 ve üstü	5	1,7
Toplam	291	100,0

Anket formunu cevaplayan öğrencilerin yaşa göre frekans yüzde analizini gösteren istatistiki bilgiler tablo 2'de sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin % 48,1'i “16-20”, %50,2'si “21-25” ve %1,7'si “26 ve üstü” yaş aralığında yer almaktadır. Frekans analizinde ise öğrencilerin 140'ı “16-20”, 146'sı “21-25” ve 5'i “26 ve üstü” yaş grubu aralığındadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Okudukları Bölüme Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	106	36,4
Antrenörlük Eğitimi	185	63,6
Toplam	291	100,0

Tablo 3'e göre ankete katılan öğrencilerin %36,4'ü "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği" bölümünde öğrenim görürken %63,6'sı "Antrenörlük Eğitimi" bölümünde öğrenim görmektedirler. Ayrıca öğrencilerin 106'sı "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği" bölümünde öğrenim görürken 185'i "Antrenörlük Eğitimi" bölümünde okumaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Medeni Durumuna Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Evli	5	1,7
Bekar	286	98,3
Toplam	291	100,0

Anket formunu cevaplayan öğrencilerin medeni durumlarına yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin %1,7'si "evli" ve %98,3'ü "bekar" olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Yerine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Kırsal	68	23,4
Kentsel	223	76,6
Toplam	291	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerinin ikamet yerine yönelik frekans ve yüzde analizi bulgularına göre, öğrencilerin ailelerinin %23,4 kırsal bölgelerde, %76,3'ü ise kentsel bölgelerde ikamet etmektedir. Frekans analizi kapsamında kırsal bölgelerde yaşayanlar 68 kişi iken kentsel bölgelerde yaşayanlar 222 kişidir.

Tablo 6. Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Okuryazar değil	13	4,5
İlkokul mezunu	116	39,9
Ortaokul mezunu	47	16,2
Lise mezunu	79	27,1
Üniversite mezunu	32	11,0
Lisansüstü	4	1,4
Toplam	291	100,0

Üniversite öğrencilerinin baba öğrenim durumuna yönelik düşüncelerine bakıldığında, %4,5'i "okuryazar değil", %39,9'u "ilkokul mezunu", %16,2'si "ortaokul mezunu", %27,1'i "lise mezunu", %11'i "üniversite mezunu" ve %1,4'ü "lisansüstü" cevabını vermiştir. Frekans analizine göre öğrencilerin baba öğrenim durumları incelendiğinde 13'ü "okuryazar değil", 116'sı "ilkokul mezunu", 47'si "ortaokul mezunu", 79'u "lise mezunu", 32'si "üniversite mezunu" ve 4'ü "lisansüstü" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Baba Mesleğine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Çiftçi	29	10,0
Memur	53	18,2
Serbest meslek	80	27,5
İşçi	54	18,6
Diğer	75	25,8
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin baba mesleklerine yönelik düşüncelerinin yüzde dağılımına bakıldığında, %10'u "çiftçi", %18,2'si "memur", %27,5'i "serbest meslek", %18,6'sı "işçi" ve %25,8'i "diğer" şikkını işaretlemiştir. Yine bu tabloda öğrencilerin 29'u "çiftçi", 53'ü "memur", 80'i "serbest meslek" 54'ü "işçi" ve 75'i "diğer" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Gelir Düzeyine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Zayıf	35	12,0
Orta	182	62,5
İyi	69	23,7
Çok iyi	3	1,0
Toplam	291	100,0

Tablo 8'de öğrencilerin gelir düzeyine göre frekans analizine bakıldığında, öğrencilerin 35'i "zayıf", 182'si "orta", 69'u "iyi", 3'ü "çok iyi" cevabını vermiştir. Yüzde analizine göre ise, öğrencilerin %12'si "zayıf", %62,5'i "orta", %23,7'si "iyi" ve %1'i "çok iyi" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Günlük Boş Zaman Süresine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
1-2 saat	32	11,0
3-4 saat	125	43,0
5-6 saat	96	33,0
7 saat ve daha fazla	38	13,1
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine bakıldığında, %11'i "1-2 saat", %43'ü "3-4 saat", %33'ü "5-6 saat" ve %13'ü "7 veya daha fazla" seçeneğini işaretlemiştir. Frekans analizine göre öğrencilerden 32'sinin "1-2 saat", 125'inin "3-4 saat", 96'sının "5-6 saat" ve 38'inin "7 veya daha fazla" saat boş zaman süresine sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Öğrencilerin İstenilen Etkinliği Gerçekleştirmek İçin Zaman Yeterliliğine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Evet	127	43,6
Hayır	51	17,5
Kısmen	113	38,8
Toplam	291	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %43,6'sının istedikleri etkinliği gerçekleştirmek için zamanlarının yeterli, %17,5'inin yetersiz ve %38,8'inin kısmen yeterli olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 11. Öğrencilerin Boş Zaman Etkinliğine Katılma Amacına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Arkadaşlarla birlikte olma	73	25,1
Eğitici ve yararlı buluyorum	92	31,6
Bilgi ve kültürümü artırma imkanı buluyorum	51	17,5
Sağlığım açısından yararlı buluyorum	11	3,8
Sıkıntıdan kurtulma imkanı buluyorum	22	7,6
Mutlu oluyorum	30	10,3
Diğer	8	2,7
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin boş zaman etkinliğine katılma amaçlarına yönelik düşünceleri incelendiğinde, 73'ü "arkadaşlarla birlikte olma", 92'si "eğitici ve yararlı buluyorum", 51'i "bilgi ve kültürümü artırma imkanı buluyorum", 11'i "sağlığım açısından yararlı buluyorum", 22'si "sıkıntıdan kurtulma imkanı buluyorum", 30'u "mutlu oluyorum" ve 8'i "diğer" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirirken Kimden Etkilendiklerine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Arkadaşlarımdan	150	51,5
Toplumdan	51	17,5
TV'den	23	7,9
Ailemden	33	11,3
Diğer	31	10,7
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirirken kimden etkilendiklerine yönelik düşünceleri incelendiğinde, 150’si “arkadaşlarımdan”, 51’i “toplumdan”, 23’ü “TV’den” 33’ü “ailemden” ve 31’i “diğer” cevabını vermiştir.

Tablo 13. Sporun Tanımına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Boş zaman değerlendirme aracı	16	5,5
Sağlıklı yaşama aracı	46	15,8
Bedensel ve zihinsel gelişim aracı	182	62,5
Sosyal statü kazandırıcı ve gelir getirici bir araç	39	13,4
Diğer	8	2,7
Toplam	291	100,0

Tablo 13’de öğrencilerin sporun tanımına yönelik düşünceleri incelendiğinde 16’sı “boş zaman değerlendirme aracı”, 46’sı “sağlıklı yaşama aracı”, 182’si “bedensel ve zihinsel gelişim aracı”, 39’u “sosyal statü kazandırıcı ve gelir getirici bir araç”, 8’i “diğer” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 14. Boş Zaman Tanımına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Ders saatleri dışında kalan zaman	51	17,5
Yapmak zorunda olduğum işlerimden arta kalan zaman	155	53,3
Kişinin istediği an kullanabileceği zaman	41	14,1
Yeme içme uyku ve işten arta kalan zaman	33	11,3
Diğer	4	1,4
Toplam	291	100,0

Ankete katılan öğrencilerin boş zaman tanımına yönelik düşünceleri incelendiğinde 51’i “ders saatleri dışında kalan zaman”, 155’i “yapmak zorunda olduğum işlerimden artakalan zaman”, 41’i “kişinin istediği an kullanabileceği zaman”, 33’ü “yeme içme uyku ve işten arta kalan zaman” ve 4’ü “diğer” cevabını belirtmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin Çalışma Durumlarına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Evet	78	26,8
Hayır	208	71,5
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin %26,8’i gelir elde etmek için bir işte çalışırken, %71,5’i ise gelir elde etmek için bir işte çalışmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 16. Ailelerin Öğrencilerin Boş Zaman Değerlendirme Konusunda Öğrencilere Karşı Tutumuna Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Demokratik	101	34,7
Otoriter	42	14,4
İlgisiz	28	9,6
Koruyucu	100	34,4
Diğer	14	4,8
Toplam	291	100,0

Tablo 16'daki öğrencilerin düşünceleri incelendiğinde, 101'i "demokratik", 42'si "otoriter", 28'i "ilgisiz", 100'ü "koruyucu" ve 14'ü "diğer" cevabını vermiştir.

Tablo 17. Bölümün Sosyal Faaliyetlerine Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Hiç yeterli değil	93	32,0
Az	87	29,9
Orta	81	27,8
İyi	20	6,9
Çok İyi	6	2,1
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin bölümün sosyal faaliyetlerine yönelik düşüncelerine bakıldığında, 93'ü "hiç yeterli değil", 87'si "az", 81'i "orta", 20'si "iyi" ve 6'sı "çok iyi" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde analizine göre öğrencilerin %32'si "hiç yeterli değil", %29,9'u "az", %27,8'i "orta", %6,9'u "iyi" ve %2,1'i "çok iyi" cevabını vermiştir.

Tablo 18. Okulun Mevcut Sosyal ve Sportif Tesislerini Kullanabilme İmkanına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Hiç kullanmıyorum	46	15,8
Çok kısıtlı kullanıyorum	146	50,2
Kullanabiliyorum	85	29,2
Her an kullanabiliyorum	10	3,4
Toplam	291	100,0

Ankete dahil olan öğrencilerin %15,8'i "hiç kullanmıyorum", 50,2'si "çok kısıtlı kullanıyorum", 29,2'si "kullanabiliyorum" ve 3,4'ü "her an kullanabiliyorum" cevabını vermiştir.

Tablo 19. Boş Zamanların Ne Kadarının Bedensel Etkinliklere Ayırıldığına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Hiç ayıramıyorum	12	4,1
Çok azını ayırıyorum	92	31,6
Yarısını	116	39,9
Yarıdan çoğunu	53	18,2
Hepsini	12	4,1
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin tablo 19'a yönelik düşünceleri incelendiğinde, 12'si "hiç ayıramıyorum", 92'si "çok azını ayırıyorum", 116'sı "yarısını", 53'ü "yarıdan çoğunu" ve 12'si "hepsini" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 20. Sporun Kişiyeye Sağladığı En Önemli Katkıya Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Düzenli yaşam sürmemi sağlar	120	41,2
İnsanlarla kaynaşmayı ve diyalog kurmayı sağlar	76	26,1
Sorumluluk duygusunu geliştirir	40	13,7
Sıkıntılı ortamdaki ayrılıp serbest ortam sağlar	42	14,4
Diğer	8	2,7
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin tablo 20'ye yönelik düşüncelerine bakıldığında, 120'si "düzenli yaşam sürmemi sağlar", 76'sı "insanlarla kaynaşmayı ve diyalog kurmayı sağlar", 40'ı "sorumluluk duygusunu geliştirir", 42'si "sıkıntılı ortamdaki ayrılıp serbest ortam sağlar" ve 8'i "diğer" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 21. Okulda Boş Zaman Etkinlikleri Düzenlenmesi Durumunda Öğrencilerin Etkinlere Katılma Zamanına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Kış hafta sonu sabah	43	14,8
Kış hafta sonu öğleden sonra	104	35,7
Kış hafta sonu akşam	41	14,1
Kış hafta içi sabah	31	10,7
Kış hafta içi öğleden sonra	81	27,8
Kış hafta içi akşam	62	21,3
Yaz hafta sonu sabah	51	17,5
Yaz hafta sonu öğleden sonra	94	32,3
Yaz hafta sonu akşam	67	23,0
Yaz hafta içi sabah	44	15,1
Yaz hafta içi öğleden sonra	78	26,8
Yaz hafta içi akşam	75	25,8

Öğrencilerin tablo 21'e yönelik düşünceleri incelendiğinde, 43'ü “kış hafta sonu sabah”, 104'ü “kış hafta sonu öğleden sonra”, 41'i “kış hafta sonu akşam”, 31'i “kış hafta içi sabah”, 81'i “kış hafta içi öğleden sonra”, 62'si “kış hafta içi akşam”, 51'i “yaz hafta sonu sabah”, 94'ü “yaz hafta sonu öğleden sonra”, 67'si “yaz hafta sonu akşam”, 44'ü “yaz hafta içi sabah”, 78'i “yaz hafta içi öğleden sonra” ve 75'i “yaz hafta içi öğleden sonra” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 22. Öğrencilerin Öğrenimlerine Devam Ederken Nerede Kaldıklarına Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Kredi ve yurtlar kurumu	12	4,1
Özel bir yurt	59	20,3
Arkadaşlarla kiralık bir evde	142	48,8
Ailemin yanında	32	11,0
Otelde pansiyonda	25	8,6
Diğer	12	4,1
Toplam	291	100,0

Öğrencilerin nerede kaldıklarına yönelik düşüncelerine bakıldığında, 4,1'i “kredi ve yurtlar kurumu”, 20,3'ü “özel bir yurt”, 48,8'i “arkadaşlarla kiralık bir evde”, %11'i “ailemin yanında”, 8,6'sı “otelde pansiyonda” ve %4,1'i “diğer” şikkını işaretlemiştir.

Tablo 23. Boş Zamanlarda Yapılan Etkinliklere Yönelik Frekans Yüzde Analizi

	N	%
Sinema ve tiyatroya giderim	148	50,9
Kitap ve gazete okurum	131	45,0
Aktif katılım gerektiren spor yaparım	156	53,6
Sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım	111	38,1
İlmi ve kültürel faaliyetlere katılırim	74	25,4
Beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım	62	21,3
Müzik dinlerim	211	72,5
Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım	127	43,6
Bir müzik aleti çalarım, solo, koro, orkestraya katılırim	48	16,5
Arkadaş ziyaretlerine giderim	136	46,7
Spor yarışmalarını izlerim	138	47,4
TV izlerim	142	48,8
Kahvehaneye giderim	49	16,8
Belirli bir şeyle uğraşmam	49	16,8
Birahane gibi yerlere giderim	30	10,3
Kantinde sohbet ederim	81	27,8

Öğrencilerin boş zamanlarda yaptıkları etkinliklere yönelik düşünceleri incelendiğinde, %50,9'u “sinema ve tiyatroya giderim”, %45'i “kitap ve gazete okurum”, %53,6'sı “aktif katılım gerektiren spor yaparım”, %38,1'i “sosyal ve toplumsal faaliyetlerle uğraşırım”, %25,4'ü “ilmi ve kültürel faaliyetlere katılırim”, %21,3'ü “beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım”, %72,5'i “müzik dinlerim”, 43,6'sı “çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım”, %16,5'i “bir müzik aleti çalarım, solo, koro, orkestraya katılırim”, %46,7'si

“arkadaş ziyaretlerine giderim”, %47,4’ü “spor yarışmalarını izlerim”, %48,8’i “TV izlerim”, %16,8’i “kahvehaneye giderim”, %16,8’i “belirli bir şeyle uğraşmam”, %10,3’ü “birahane gibi yerlere giderim”, %27,8’i “kantinde sohbet ederim” cevabını vermiştir.

Tartışma

Çalışmaya katılan öğrencilerin 178’i erkek ve 113’ü kadındır. Öğrencilerin yaş aralığına bakıldığında, büyük bir kısmı “16-20” ve “21-25” yaş aralığında yer almaktadır. Katılımcıların 185’i “Antrenörlük Eğitimi” bölümünde öğrenim görürken, 106’sı “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği” bölümünde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 286’sı bekar iken sadece 5’i evlidir. Ailelerin %76,3 gibi bir yüzdeyle kentsel alanlarda ikamet ettiği görülmektedir. Öğrencilerin baba eğitim durumları incelendiğinde, %39,9’u “ilkokul mezunu” iken “lisansüstü” eğitim görenler sadece %1,4’tür. Öğrencilere “baba mesleğiniz nedir” diye yöneltilen soruda öğrenciler büyük bir yüzde ile “serbest meslek” cevabını vermiştir. 180 kişi orta düzey gelire sahiptir. Bunun tersine gelir düzeyi çok iyi olan sadece 3 kişi bulunmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin %43’ü “3-4 saat” boş zamana sahipken öğrencilerden 96’sı “5-6 saat” boş zamana sahiptir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu istediği etkinliği gerçekleştirmek için yeterli zamana sahiptir ve öğrencilerin boş zaman etkinliğine katılma amacıyla ilk sırayı eğitici ve yararlı bulmaları almaktadır. İkinci sırada ise arkadaşlarıyla birlikte olma yer almaktadır. Terzioğlu ve Yazıcı (2003), üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıklarına yönelik Atatürk Üniversitesi’nde 1000 gönüllü öğrenci ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin çok fazla boş zamanlarının olduğu, ancak bunu çok etkili değerlendiremediklerini belirlemiştir. Diğer bir çalışmada Tunçkol ve Çumralıgil (2005), Selçuk Üniversitesinde akademik personelin rekreasyonel faaliyetleri ile ilgili çalışmalarını 500 kişi ile yürütmüşlerdir. Katılımcıların %27,5’i rekreasyon faaliyetlerine katılmak için yeterli zamanlarının olmadığını, %54’ü ise kısmen zamanları olduğunu; çalışmada çoğunluğu oluşturan genç akademisyenlerin %52,9’u rekreasyon faaliyetleri için yeterli zamanları olmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin sadece %3,8’i boş zaman etkinliklerine katılımın sağlık açısından yararlı olduğunu düşünmektedir. Boş zamanları değerlendirirken öğrencilerin en yüksek yüzde ile %51,5’i arkadaşlarından etkilenirken, en düşük yüzde ile %7,9’u TV’den etkilenmektedir. Öğrencilere sporun tanımını sorduğumuzda öğrencilerin %62,5’i sporu “bedensel ve zihinsel gelişim aracı” olarak tanımlamıştır. Terzioğlu ve Yazıcı (2003), üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıklarına yönelik Atatürk Üniversitesi’nde 1000 gönüllü öğrenci ile yaptıkları çalışmada, hem erkek öğrencilerin hem de kadın öğrencilerin sporun “bedensel ve zihinsel gelişim aracı” olarak kabul edilmesi düşüncesini yüksek oranda yansıttıklarını belirtmiştir.

Boş zamanın tanımına bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğu boş zamanı “yapmak zorunda olduğumuz işlerimizden arta kalan zaman” olarak tanımlanmıştır. Öğrencilerin 208’i gelir getiren bir işte çalışmazken sadece 78’i gelir getiren bir işte çalışmaktadır. Ailelerin öğrencilerin boş zamanını değerlendirme konusunda öğrencilere karşı tutumunu incelediğimizde, öğrencilerin %34,7 “demokratik” ve %34,4 “koruyucu” cevabını vermiştir. Öğrencilerin okudukları bölümün sosyal faaliyetlerine yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrenciler %32 ile “hiç yeterli değil” cevabını vermiştir. Okulun mevcut sosyal ve sportif tesislerini kullanabilme imkanına göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tesisleri “çok kısıtlı”

kullanabildiğini belirtmiştir. Sporun kişiye sağladığı en önemli katkı sorusu sorulduğunda öğrencilerin %41,2'si “düzenli yaşam sürmeyi sağladığını” belirtmiştir. Okulda boş zaman etkinliği düzenlenecek olsa öğrencilerin verdikleri cevaplarda en çok tercih edilen “kış hafta sonu” öğleden sonra iken ikinci sırada “yaz hafta sonu” öğleden sonra seçeneği yer almıştır. En az tercih edilen zaman dilimi ise “kış hafta içi” sabah olmuştur.

Öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları etkinliklere bakıldığında en çok %72,5 ile müzik dinledikleri ortaya çıkmıştır. Ardından %53,6 ile aktif katılım gerektiren spor yaptıkları ve sonrasında %50,9 ile sinemaya gittikleri ortaya çıkmıştır. Ertem'in 2000 yılında yaptığı “Futbolcuların Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimini Araştırması” adlı tezinde Futbolcuların boş zamanlarında genellikle müzik dinledikleri, TV izledikleri, dinledikleri, gazete-dergi okudukları görülmüştür. Diğer bir çalışmada Öçalan, Öcal ve Yörübulut (2013), öğretmenlere uyguladıkları “Kırıkkale İl Merkezindeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının İncelenmesi” isimli çalışmalarında öğretmenlerin boş zamanlarda tercih ettikleri etkinlik türlerini incelediğinde, öğretmenlerin %42,9'u “kitap-gazete” seçeneğini işaretlemiştir. Benzer bir çalışmada Tel (2007) “Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği” isimli doktora tez çalışmasında öğretim üyelerinin katıldıkları boş zaman etkinliklerini araştırdığında, öğretim üyelerinin boş zaman etkinliklerine katılma durumu ve tercih edilen etkinliğe göre sıklıkla ve %54,9'unun “kitap, gazete, dergi okurum” cevabını verdiğini bulmuştur.

Sonuç

Yapılan çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman değerlendirme biçimlerine çeşitli şekillerde etki etmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin ailelerinin büyük bir çoğunluğunun yerleşim yeri kentsel alanlardır ve bu durum da öğrencilere boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirmeleri için imkan sunmaktadır. Çalışmada öğrencilerin büyük bölümü orta düzeye sahip ailelerde yaşamaktadır ve bu sonucun öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini etkilediği düşünülmektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu istediği etkinliği gerçekleştirmek için yeterli zamana sahiptir. Buna karşın, öğrencilerin okudukları bölümün sosyal faaliyetlerinin yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler istediği etkinliği gerçekleştirmek için yeterli zamana sahip olmalarına rağmen sosyal faaliyetlerin yetersizliği, öğrencilerin boş zaman değerlendirme biçimlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Dahası, öğrencilerin büyük bir kısmı okulun tesislerini yeterli ölçüde kullanamamaktadır. Tesisleri her an kullanabilen öğrencilerin sayısı ise oldukça azdır.

Diğer bir taraftan, ailelerin öğrencilere boş zaman değerlendirme konusunda demokratik ve koruyucu yaklaşımı olmuştur. Bu durum öğrencilerin boş zaman değerlendirme biçimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca öğrencilerin büyük bir çoğunluğuna göre spor kişilere düzenli bir yaşam sürmeyi sağlar ve bu durumun öğrencilerin boş zaman değerlendirme biçimlerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Son olarak öğrencilerin boş zamanlarda yaptıkları etkinlikler sırasıyla 1.müzik dinleme, 2.aktif katılım getiren spor yapma, 3.sinema ve tiyatroya gitme, 4.TV izleme, 5.spor yarışmalarını izleme şeklindedir.

KAYNAKÇA

- Arıkan, A.N., Göktaş, Z. ve Yıldırım, İ., (2004), “Farklı Branşlardaki Spor Seyircilerinin Spor Ortamına İlişkin Görüşleri”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, Sayfa: 551–560.
- Bahar, H.H., (2008), “Cinsiyet ve Branşa Göre Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri (Erzincan Eğitim Fakültesi Örneği)”, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2.
- Büküşoğlu, N. ve Bayturan, A.F., (2005), “Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psiko-Sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü”, *Ege Tıp Dergisi*, Cilt: 44, Sayı: 3, Sayfa: 173-177.
- Çakır, M., (2008), “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Akademik ve İdari Personelin Boş Zaman Değerlendirmelerinde Sporun Yeri”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 20.
- Demiray, U., (1987), “Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanları Değerlendirme Eğilimleri, Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme)”, Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Dieter, V., (1998), “Spor Sosyolojisi”, Çev: Ayşe Atalay, Alkım Yayınları, İstanbul.
- Ertem, M., (2000), “Futbolcuların Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması”, M.Ü.BESYO Bitirme Tezi, Muğla.
- Genç, S. Z., (2004), “Normal ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirmelerinin İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)”, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayını, Sayfa: 275-290.
- Hudson, S., (2000), “The Segmentation of Potential Tourists: Constraint Differences between Men and Women”, *Journal of Travel Research*, Cilt: 38, Sayı: 4, Sayfa: 363- 368.
- İlhan, A. ve Balcı, V., (2004), “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi”, 10. ICHPER-SD Avrupa Kongresi ve 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi’ne, (17–20 Kasım 2004, Antalya) sunulan bildiri, Teksir.
- Karaküçük, S., (1995), “Rekreasyon”, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara.
- Karaküçük, S., (1999), “Rekreasyon, Boş zamanları Değerlendirme, Kavram Kapsam ve Bir Araştırma”, Seren Matbaacılık Yayınları.
- Karasar, N., Hakan, A., Can, G., Özdeş, K., Sözer, E., Gültekin, M., Anıl, H., Boyacı, A. ve Şenel, A., (1999), “Anadolu Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri ile Beklenti ve Sorunları”, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kır, İ., (2007), “Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği”, Kahra, Fırat.
- Nixon, E.J. and Jewett, E.A., (1969), “An Introduction to Physical Education”, Seventy Edition, Toronto, Sayfa: 123.
- Öçalan, M., Öcal, Z. ve Yörübulut, S., (2013), “Kırıkkale İl Merkezindeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 8, Sayfa: 58-68.

- Özşaker, M., (2012), “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 1, Sayfa: 126-131.
- Tel, M., (2007), “Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği”, Doktora Tezi, Elazığ Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Tel, M. ve Köksalan, B., (2008), “Öğretim Üyelerinin Spor Etkinliklerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 1 Sayfa: 261-278.
- Terzioğlu, A. ve Yazıcı, M., (2003), “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği)”, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, Sayfa: 1-31.
- Tezcan, M., (1993), “Boş Zamanlar Sosyolojisi”, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Tezcan, M., (1998), “Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi”, A.Ü. Yayını, Ankara, Sayfa: 10.
- Tuncay, S., (2000), “Türkiye’de Gençlik Sorunlarının Psikolojik Boyutu”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Sayfa: 244 -251.
- Tunçkol, H.M. ve Çumralıgil, B., (2005), “Selçuk Üniversitesindeki Akademik Personelin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 4, Sayfa: 45-51.
- Tural, Y., (2004), “Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimleri”, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.